

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 februari 2020

ONDERWERP

Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050

SAMENVATTING

De Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 is een toekomstvisie op hoofdlijnen, van de in een Gemeenschappelijke Regeling samenwerkende gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort. Een vastgestelde visie stelt de regio in staat zich duidelijk te profileren bij andere overheden (provincie, Rijk), samenwerkingsverbanden (MRA) en stakeholders (vervoersbedrijven, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven) én haar positie in de samenwerking met de belangrijke partners te versterken. Ook geeft de visie een doorkijk naar de oplossingsrichtingen voor de bereikbaarheidsopgaven en een globale tijdlijn als opmaat naar een nieuw uitvoeringsplan voor de komende jaren.

De raad wordt voorgesteld de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 vast te stellen.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

De Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 vormt een uitwerking van de Zuid-Kennemer Agenda. De richting van de visie is gespiegeld aan de uitgangspunten van de samenwerkende gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort.

De Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland betreft een actualisatie van de eerdere Bereikbaarheidsvisie van Regio Zuid-Kennemerland uit 2011 en betreft een product van de Gemeenschappelijke Regeling Bereikbaarheid Zuid-Kennemerland die sinds 2013 van kracht is.

BESLUIT B&W

1. in te stemmen met de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050;
2. de commissie Ruimte voor te stellen de motie 'Heemstede in de Metropool Regio Amsterdam - thema mobiliteit' d.d. 31 oktober 2019 als afgedaan te beschouwen;
3. de gemeenteraad voor te stellen de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 vast te stellen.
4. dit besluit voor te leggen aan de commissie Ruimte om advies te geven aan de raad (A-stuk).

BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 januari 2020

besluit:

de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 vast te stellen.

De raad voornoemd, 27 februari 2020

de griffier,

de burgemeester,

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 februari 2020

AANLEIDING

Om de regionale bereikbaarheid van Zuid-Kennemerland te verbeteren, werken Haarlem, Zandvoort, Heemstede en Bloemendaal sinds 2011 samen vanuit de visie 'Zuid-Kennemerland, bereikbaar door samenwerking'. In 2013 is hier een gezamenlijk spaarfonds (het Mobiliteitsfonds) aan toegevoegd. De werkwijze en verantwoording zijn vastgelegd in een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Door goed overleg en gezamenlijk sparen voor cofinanciering van infrastructurele projecten is een basis gelegd voor samenwerking, zowel binnen Zuid-Kennemerland, als met onze partners en stakeholders.

De nu voorliggende Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 (bijgevoegd) is een actualisatie van de vigerende visie. De belangrijkste aanvullingen en vernieuwingen ten opzichte van de bestaande Bereikbaarheidsvisie uit 2011 zijn:

- een analyse van de opgaven waar de regio voor staat (woningbouw, klimaat, energie, landschap, recreatie en economie);
- een strategische positionering van de regio ten opzichte van de omliggende regio's;
- het versterken van de governance als instrument voor positionering en om onze belangen te behartigen (wordt verder uitgewerkt in de Zuid-Kennemer Agenda);
- het beter inspelen op sociaaleconomische en demografische ontwikkelingen (woonwerk, pendel, vergrijzing) die toekomstige mobiliteitspatronen gaan beïnvloeden;
- een programmatische opbouw per vervoersmodaliteit met planhorizon tot 2050 (fiets, auto, openbaar vervoer en verkeersmanagement);
- een heldere keuze in prioritaire programma's voor nieuwe maatregelen en projecten (op pag. 44-45 is de opmaat naar een Uitvoeringsprogramma opgenomen);
- het leggen van verbinding met andere beleidsnota's op regionaal en gemeentelijk niveau (Zuid-Kennemer Agenda, Omgevingsvisies, OV-toekomstbeeld, MRA-agenda, Programma MIRT).

Na presentatie aan de gezamenlijke colleges en raden, heeft de stuurgroep Zuid-Kennemerland Bereikbaar het definitieve concept geaccordeerd in haar bestuursvergadering van 27 november 2019. De bereikbaarheidsvisie wordt ter vaststelling voorgelegd aan de raden van Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort.

MOTIVERING

1. *De Bereikbaarheidsvisie vormt het kader voor het mobiliteitsbeleid van Zuid-Kennemerland en de uitvoering daarvan*

Een vastgestelde Bereikbaarheidsvisie (met een planhorizon tot 2050) geeft richting aan het mobiliteitsbeleid van Zuid-Kennemerland met een doorvertaling naar een regionaal Uitvoeringsplan/inzet mobiliteitsfonds. Een vastgestelde visie stelt de regio in staat zich duidelijk te profileren bij andere overheden (provincie, Rijk), samenwerkingsverbanden (MRA) en stakeholders (vervoerbedrijven, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven).

In de visie wordt de samenhang van verschillende omgevingsfactoren en opgaven benadrukt (Hoofdstuk 2, Opgaven Zuid-Kennemerland). Ook geeft de visie een doorkijk naar de oplossingsrichtingen (Hoofdstuk 4) en een globale tijdlijn als opmaat naar een nieuw uitvoeringsplan voor de komende jaren van lokaal- en regionaal- tot landelijk schaalniveau (Hoofdstuk 5). Belang en effect van de voorgestelde oplossingsrichtingen zijn onderbouwd aan de hand van groeiscenario's en keuzes in 'Wat voor regio wil je zijn?'

Uit het uitvoeringsplan volgt elk jaar een Jaaragenda (begroting) voor het komende jaar, op basis van een meerjarenplanning. In de 'opmaat naar het uitvoeringsprogramma' (op bladzijde 44-45 van de visie) is onder andere beschreven in welke volgorde en op welk schaalniveau ontwikkeling en financiering nodig zijn.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 februari 2020

2. *De Bereikbaarheidsvisie is een nadere uitwerking van de opgave ‘Verbinden van onze opgaven met betere bereikbaarheid’ van de Zuid-Kennemer Agenda*
De bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland en de Zuid-Kennemer Agenda zijn parallel ontwikkeld. Tussentijds zijn beiden aan elkaar gespiegeld. De Bereikbaarheidsvisie kunt u beschouwen als een nadere uitwerking van de Zuid-Kennemer Agenda. Deze laatste is echter niet te lezen als samenvatting van de bereikbaarheidsvisie. Beiden dienen een ander doel en kennen andere relaties. Zo is de mobiliteitsparagraaf in de Zuid-Kennemer Agenda in stijl gekoppeld aan de andere paragrafen.

3. *De Bereikbaarheidsvisie is afgestemd met andere relevante (sectorale) beleidsstukken*

De Bereikbaarheidsvisie 2020-2050 is een zelfstandig beleidsstuk met een sterke samenhang met andere reeds vastgestelde, c.q. in ontwikkeling zijnde beleidsstukken. Zo zijn naast de Zuid-Kennemer Agenda ook nieuwe inzichten en visies, zoals bijvoorbeeld het Ontwikkelperspectief voor de Binnenduinstrand, de Omgevingsvisie van de Provincie Noord-Holland en inzichten uit het Regionaal OV-Toekomstbeeld meegenomen.

KANTTEKENINGEN

1.1 Doorwerking van actuele zienswijzen, moties en amendementen

Het afgelopen jaar hebben de raden van Zuid-Kennemerland verschillende richtinggevendende uitspraken gedaan over maatregelen en projecten (zienswijzen, moties en amendementen). Naar hun aard worden die niet direct geadresseerd in de Bereikbaarheidsvisie, maar waar relevant wel in het te maken Uitvoeringsprogramma en de daaruit voortkomende Jaarplannen van de GR. Ook voor het Uitvoeringsprogramma wordt de scope bepaald door het gezamenlijk doel van de vier samenwerkende gemeenten, waar ruimte is voor de inbreng van belangen van afzonderlijke partijen. Het hebben van een gemeenschappelijke visie maakt het mogelijk om met elkaar in gesprek te blijven over oplossingen die passen binnen de randvoorwaarden van de afzonderlijke partijen.

Hieronder wordt nader ingegaan op de zienswijzen, moties en amendementen over het Jaarplan GR Bereikbaarheid 2020 met relevantie voor de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050:

A. Amendement van Heemstede d.d. 31 oktober 2019 over versnelling van een pakket bereikbaarheidsmaatregelen.

Dit pakket bevat de volgende vijf punten:

- a. behoud intercity status van het station Heemstede – Aerdenhout (pagina 26, punt 2.4);
- b. regionale bewegwijzering (pagina 26, punt 6);
- c. dynamisch verkeerssystemen (pagina 26, punt 6);
- d. OV fiets knooppunten (pagina 26, punt 1.1 en 1.2);
- e. structurele P+R (pagina 26, Haarlem Oost en Schalkwijk).

De stuurgroep heeft in een brief aan de raden d.d. 16 oktober 2019 de gewenste versnelling van de aanpak van de regionale bereikbaarheid al verwoord. In de Bereikbaarheidsvisie komen deze punten ook tot uiting. Met het vaststellen van de Bereikbaarheidsvisie wordt invulling gegeven aan de wens van de raad om extra accenten te leggen in de regionale samenwerking door de vijf punten expliciet te benoemen.

Toelichting op het amendement van Heemstede:

De Regioring is essentieel voor de regionale bereikbaarheid, inclusief de Westelijke Randweg. Echter worden er twee onderdelen specifiek daarin benoemd:

1. *de ontbrekende schakel in het Noorden (pagina 26, punt 7.2).*
2. *de knelpunten op het Zuidelijk deel van de ring (pagina 26, punt 7.1).*

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 februari 2020

Ad 1. In het noordelijke deel, wordt ingezet op de Velserversbinding om deze ontbrekende schakel in de Ring te realiseren. Daarmee komt er ruimte om verkeer door woonkernen daadwerkelijk een alternatief te bieden naar 'buiten' toe. Hierbij is de verkeersveiligheid en leefbaarheid juist het uitgangspunt.

Ad 2. De zuidelijke zijde van de regioring kent veel knelpunten. Hierbij wordt ingezet op het oplossen daarvan. Een tunnel kán daarbij een oplossing zijn, maar de regio wil, samen met alle partners, zoals de provincie en ook het Rijk, eerst scherp hebben over welk probleem we het nu hebben alvorens een oplossing te presenteren (gezamenlijke aanpak en onderzoek).

Daarnaast is er voor de kortere termijn ingezet op een verbetering van de doorstroming in het kader van programmalijn DVM (Dynamisch VerkeersManagement). Deze aanpak bestaat uit twee delen.

- *Het eerste deel is de verbetering van de bewegwijzering. Dit project is binnen de GR Zuid-Kennemerland al aangevangen en is, in de planning, eind 2020 uitgemond tot een bebordingsplan.*
- *Het tweede deel richt zich op de iVRI's ; op de zuidelijke ring en aantakkingen geldt dat dit als project al ter hand genomen. Hierbij geldt dat dit project zich richt op knelpunten in zowel Haarlem als Heemstede. Dit project wordt feitelijk door Haarlem (en in samenwerking met de Provincie) uitgevoerd.*

In de Haarlemmermeer is het streven de N201 te verleggen en directer aan te laten sluiten op de A5. Deze 'omklapping' staat nog niet op kaart, maar ondersteunen wij vanuit de regio wel. Het betekent een ontlasting van de Heemsteedse Dreef en de Lanckhorstlaan. Verder biedt het verleggen (of omklappen) van de N201 kansen voor een verbeterde directe HOV-verbinding tussen Zandvoort-Heemstede/Aerdenhout-Haarlemmermeer (en op de N-Z-lijn). Er ontstaat immers 'ruimte' op het huidige wegennet. Hiermee wordt de OV-verbinding verbeterd en daarmee ook de positie van station Heemstede/Aerdenhout als OV-knooppunt versterkt.

B. Unaniem Aangenomen Motie 'Heemstede in de Metropool Regio Amsterdam'

Met de unaniem aangenomen motie roept de raad het college op om:

- a) Een actieplan op te stellen voor het behoud van intercity-station H-A en de ontwikkeling daarvan naar een OV Knooppunt;
- b) De haalbaarheid te onderzoeken van een (extra) oost-west-verbinding, bijvoorbeeld van N201. Als auto- snelbus- en snelfietsverbinding op het tracé van de Zuidtangent, waardoor een nieuwe oost-west verbinding wordt gerealiseerd, alsmede van het doortrekken van snelfietspaden naar Heemstede
- c) Te onderzoeken hoe Heemstede kan aansluiten bij de Vervoerregio Amsterdam
- d) In de GR Bereikbaarheid Zuid-Kennemerland de bereikbaarheidsvisie te actualiseren.
- e) De raad voor deze punten een tijdlijn aan te bieden, waarin periodieke rapportages over de voortgang.

Met de Bereikbaarheidsvisie wordt invulling gegeven aan deze motie (punt d). Een van de belangrijkste doelen van de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland betreft een sterkere positionering van de regio Zuid-Kennemerland (punt c).

De inhoudelijke punten (a en b) 'intercity-station H-A' en een toekomstige oost-west verbinding op de 'as Zandvoort – Heemstede – Hoofddorp – Schiphol voor alle modaliteiten maakt onderdeel uit van de voorliggende Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland. Hierbij worden de modaliteiten weg, openbaar vervoer en fiets expliciet benoemd. Voor het openbaar vervoer wordt in de visie gesproken over het versterken van de as Zandvoort-

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 februari 2020

Heemstede-Hoofddorp-Schiphol. De visie houdt meerdere opties open: het versterken van de as kan door het versterken van bestaande lijnen, het toevoegen van nieuwe lijnen of door realiseren van vrije busbanen of de aanleg van light rail (pagina 26, pnt 2.3)

Na vaststelling van de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland wordt het uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit uitvoeringsprogramma geeft antwoord op de vraag wanneer in de tijd de inhoudelijke onderwerpen 'intercity-station H-A' en 'versterken as Zandvoort – Heemstede – Hoofddorp – Schiphol' reëel zijn. Het uitvoeringsprogramma geeft antwoord op punt e.

C. Actieplan Aanpak Verkeersdrukke Heemstede

Het actieplan Aanpak Verkeersdrukke Heemstede betreft een overzicht van de concrete projecten die in uitvoering zijn door de gemeente Heemstede ten behoeve van de aanpak van de verkeersdrukke. Het overzicht bevat maatregelen die bijdragen aan de bereikbaarheid, de veiligheid en de leefbaarheid.

Het Actieplan Aanpak Verkeersdrukke Heemstede en de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 zijn complementair: de genoemde maatregelen dragen bij het gezamenlijke beeld dat de vier samenwerkende gemeenten neerzetten in de Bereikbaarheidsvisie.

D. Aangenomen motie van Bloemendaal over het schrappen van verder onderzoek naar een verbinding Zeeweg-Randweg zoals via een tunneltracé ter hoogte van Overveen.

Het schrappen van verder onderzoek is gehandhaafd. Wel is er ruimte voor breder onderzoek naar oplossingen over meerdere tracés of vervoerwijzen.

E. Zienswijzen / opmerkingen over de Zuid-Kennemer Agenda:

Diverse opmerkingen uit de raden, waaronder het verzoek meer aandacht te geven aan de ringenstructuur rond Haarlem, met de Kennemertunnel en de Velserversbinding als ontbrekende schakels. Deze opmerkingen zijn verwerkt in de Bereikbaarheidsvisie.

F. Moties en amendement naar aanleiding van de opwaardering spoor Haarlem-Zandvoort:

Twee aangenomen moties van Bloemendaal d.d. 5 en 16 september 2019, over een bereikbare kust en leefbaar Overveen en mitigerende maatregelen rond het spoor Haarlem-Zandvoort. De uitwerking van de moties tot concrete maatregelen is in lijn met de regionale visie.

1.2 Gezamenlijk en eigen belang

Naast het gezamenlijke belang als regio, heeft iedere gemeente ook een eigen belang. Het is niet altijd vanzelfsprekend dat deze belangen op één lijn liggen. Als een gemeente bijvoorbeeld afhankelijk is van een doorgaande verbinding via een of meerdere omliggende gemeenten, heeft dit gevolgen voor omliggende gemeente(n).

Ook kunnen investeringen van bijvoorbeeld de Provincie Noord-Holland of de Rijksoverheid in een gemeente ten koste gaan van investeringen in een andere gemeente. De vier gemeenten van Zuid-Kennemerland zullen dus samen tot de optimale afweging moeten komen van het individuele belang als gemeenten en het collectieve belang als regio. Met een gezamenlijke visie en in beginsel haalbare ambities, staan wij als regio sterker. Wij tonen hiermee in staat te zijn om over de eigen grens te kijken en zelfs gezamenlijk te kunnen financieren.

Met een door de raden onderschreven visie, hebben wij een gezamenlijk kader om in gesprek te blijven met de ons omliggende overheden en andere (potentiele)

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 februari 2020

samenwerkingspartners en helpt dit de regio haar positie te versterken in de samenwerking met de belangrijke partners.

1.3 Onvolkomenheden in het definitieve concept

Het definitieve concept van de visie bevat helaas nog een enkele onvolkomenheden. Om praktische en financiële redenen zijn die in de voorliggende versie niet hersteld; in de definitieve versie na radenbehandeling gebeurt dat uiteraard wel.

De enige inhoudelijke onvolkomenheid betreft de verbeelding van een fietspad door de Waterleidingduinen op de maatregelenkaart (deze staat vermeld als bestaand fietspad, dat moet zijn als ontbrekende schakel). Voor het overige betreft het redactionele onvolkomenheden.

FINANCIËN

Financiële middelen

Voor een nieuw uitvoeringsprogramma wordt gebruik gemaakt van het mobiliteitsfonds. Het gaat veelal om cofinanciering, dus aangevuld met subsidies van derden (provincie, Rijk) en eigen bijdragen van de Zuid-Kennemer gemeenten.

Uitvoeringsagenda en lopende begroting

Naast de actualisatie van de bereikbaarheidsvisie wordt ook gewerkt aan de geplande activiteiten conform Jaarplan/Begroting 2020. U wordt separaat geïnformeerd over de voortgang hiervan. Afhankelijk van de doorlooptijd van besluitvorming, vangen wij aan met een nieuwe uitvoeringsagenda of verzorgen wij tussentijds een Jaarbegroting 2021 met een doorkijk naar een Meerjarenplan t/m 2028. Uitvoeringsplannen worden zoals gebruikelijk aan de vier raden voorgelegd ter besluitvorming. Deze visie vervangt dus niet het voorgaande Jaarplan/Begroting.

Personele middelen

De gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen personeel. De vier gemeenten zorgen zelf voor bemensing van een stuurgroep en een ambtelijk kernteam. Op tijdelijke basis zijn daarnaast een programmamanager en een adviseur Public Affairs aangetrokken. Bij het uitvoeringsprogramma komt de benodigde personele inzet voor de komende jaren in beeld.

Organisatorische middelen

Voor de praktische uitvoering van de regionale samenwerking zijn de colleges van de vier gemeenten en gemeenschappelijke regeling (GR) aangegaan. De GR 2013 zal op een aantal, voornamelijk technische punten worden bijgewerkt. De colleges besluiten daarover nadat de visie als inhoudelijke drager van het regionale beleid, is vastgesteld.

PLANNING/UITVOERING

De Zuid-Kennemer Agenda en Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2050 liggen in elkaars verlengde, waardoor gezamenlijke besluitvorming gewenst is. Beide onderwerpen moeten in dezelfde periode (tenminste Q1 van 2020) ter besluitvorming in de raden worden aangeboden. De vernieuwde GR volgt zo snel als mogelijk hierop.

Als de geactualiseerde bereikbaarheidsvisie niet (in Q1 2020) door alle raden wordt geaccordeerd, dan vervalt de basis voor een nieuw gezamenlijk uitvoeringsprogramma en meerjarenplanning (t/m 2028). Voor 2021 moet dan (wederom) een overgangsbegroting worden opgesteld. Een consequentie van niet (tijdig) akkoord van de raden kan zijn dat de visie wordt gepresenteerd als ambtelijk advies, in opdracht van en geaccordeerd door de stuurgroep.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 februari 2020

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

De ontwerp bereikbaarheidsvisie is voorgelegd aan een klankbordgroep waarin maatschappelijke organisaties, belangenbehartigers en stakeholders zijn vertegenwoordigd. Hun inbreng was zeer divers, van groots en visionair tot klein en concreet. Alle opmerkingen die passen bij het schaal- en abstractieniveau van de visie zijn beoordeeld door het regionale kernteam en voor zover nuttig en mogelijk verwerkt in het definitieve concept. Ook is de ontwerp bereikbaarheidsvisie in het kader van de Zuid-Kennemer agenda en Bereikbaarheid tijdens een beeldvormende bijeenkomst aan de raden gepresenteerd.

De visie wordt, ná vaststelling door alle deelnemers in de GR, digitaal gepubliceerd als beleidsstuk.

DUURZAAMHEID

In de Bereikbaarheidsvisie wordt uitgegaan van een economisch sterke regio met een hoge leefomgevingskwaliteit en oog voor duurzaamheid. Als onderdeel van het klimaatakkoord wordt gestreefd naar een zorgeloze mobiliteit in 2050, waarbij wordt ingezet op een integrale benadering van het mobiliteitssysteem. Daaronder valt het doel van een volledig duurzaam mobiliteitssysteem in 2050.

De beperkte hoeveelheid ruimte vraagt om keuzes in de prioritering van modaliteiten. Voetganger en fietsers krijgen prioriteit, waarna het OV volgt. Daaronder komt deelmobiliteit (waaronder ketenmobiliteit) en tot slot privé autogebruik.

BIJLAGEN

- Kenmerk: 719895 Onderwerp: Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020-2025;